

MỘT SỐ ĐIỂM MỚI VỀ QUẢN LÝ NGOẠI HỐI ĐỐI VỚI VIỆC VAY, TRẢ NỢ NƯỚC NGOÀI CỦA DOANH NGHIỆP

GIA KHÁNH

Ngày 30/09/2022, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam (NHNN) đã ban hành Thông tư 12/2022/TT-NHNN hướng dẫn về quản lý ngoại hối đối với việc vay, trả nợ nước ngoài của doanh nghiệp (**Thông tư 12**) thay thế cho Thông tư 03/2016/TT-NHNN và các văn bản sửa đổi, bổ sung (Thông tư 05/2016/TT-NHNN, Thông tư 05/2017/TT-NHNN). Thông tư 12 có hiệu lực từ ngày 15/11/2022 và bao gồm một số nội dung đáng chú ý như sau:

Thứ nhất, bổ sung quy định liên quan đến việc thực hiện khoản vay nước ngoài sau khi bên đi vay bị chia, tách, hợp nhất hoặc sáp nhập. Theo đó, Thông tư 12 quy định tổ chức kế thừa quyền và nghĩa vụ liên quan đến khoản vay nước ngoài tiếp tục thực hiện trách nhiệm của bên đi vay theo quy định tại Thông tư này. Việc xác định tổ chức kế thừa được thực hiện theo quy định của pháp luật doanh nghiệp trong các trường hợp chia, tách, hợp nhất hoặc sáp nhập doanh nghiệp. Riêng đối với trường hợp bên đi vay bị chia, tách, xảy ra 02 trường hợp:

(i) Trong trường hợp chỉ có một tổ chức kế thừa, bên cho vay, tổ chức mới thành lập sau khi chia, tổ chức bị tách, tổ chức được tách thỏa thuận bằng văn bản để xác định tổ chức nào sẽ kế thừa quyền, nghĩa vụ của bên đi vay bị chia, tách trong khoản vay nước ngoài;

(ii) Trong trường hợp có nhiều tổ chức cùng liên đới chịu trách nhiệm đối với nghĩa vụ trả nợ khoản vay nước ngoài, các tổ chức cùng liên đới chịu trách nhiệm phải:

- thỏa thuận bằng văn bản về việc ủy quyền cho một tổ chức thực hiện các thủ tục hành chính, thực hiện chế độ báo cáo liên quan đến khoản vay nước ngoài;
- cùng mở một tài khoản thanh toán chung làm tài khoản vay, trả nợ nước ngoài. Trường hợp không cùng mở tài khoản thanh toán chung làm tài khoản vay, trả nợ nước ngoài, các tổ chức này phải đảm bảo việc mở các tài khoản vay, trả nợ nước ngoài tại cùng 01 ngân hàng cung ứng dịch vụ tài khoản để tiếp tục trả nợ khoản vay nước ngoài;

- trong trường hợp một trong các tổ chức cùng liên đới chịu trách nhiệm đối với nghĩa vụ trả nợ khoản vay nước ngoài là doanh nghiệp có vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài, việc sử dụng tài khoản để trả nợ khoản vay này sẽ thực hiện theo Điều 6, Thông tư 12 mà không áp dụng quy định của pháp luật về việc mở và sử dụng tài khoản vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài. Ngân hàng nơi các tổ chức cùng liên đới chịu trách nhiệm đối với nghĩa vụ trả nợ khoản vay nước ngoài mở tài khoản để trả nợ khoản vay nước ngoài không bắt buộc phải là ngân hàng nơi mở tài khoản vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.

Thứ hai, bổ sung các trường hợp thay đổi khoản vay nước ngoài, bên đi vay thực hiện thay đổi trên Trang điện tử quản lý vay, trả nợ nước ngoài không được Chính phủ bảo lãnh, không cần thực hiện đăng ký thay đổi khoản vay nước ngoài kể từ ngày 15/11/2022, bao gồm:

- (i)** Thay đổi kế hoạch trả lãi, phí của khoản vay nước ngoài so với kế hoạch đã được NHNN xác nhận tại văn bản xác nhận đăng ký, xác nhận đăng ký thay đổi khoản vay nước ngoài nhưng không thay đổi cách xác định lãi, phí quy định tại thỏa thuận vay nước ngoài;
- (ii)** Thay đổi (tăng hoặc giảm) số tiền rút vốn, trả nợ gốc, lãi, phí trong phạm vi 100 đơn vị tiền tệ của đồng tiền vay nước ngoài so với số tiền đã nêu trong văn bản xác nhận đăng ký, văn bản xác nhận đăng ký thay đổi khoản vay nước ngoài;
- (iii)** Thay đổi số tiền rút vốn, trả nợ gốc thực tế của một kỳ cụ thể ít hơn số tiền được nêu tại kế hoạch rút vốn, trả nợ trên văn bản xác nhận đăng ký hoặc văn bản xác nhận đăng ký thay đổi khoản vay nước ngoài.

Thứ ba, bổ sung hướng dẫn về quản lý ngoại hối đối với việc bảo đảm tài sản cho các khoản vay nước ngoài. Theo đó, Điều 36 của Thông tư 12 quy định: trong trường hợp phát sinh hoạt động xử lý tài sản

bảo đảm, việc chuyển số tiền thu được sau khi xử lý tài sản bảo đảm trên lãnh thổ Việt Nam cho bên cho vay hoặc đại diện bên cho vay để thực hiện nghĩa vụ bảo đảm tài sản phải thực hiện qua 01 ngân hàng phục vụ giao dịch bảo đảm theo quy định tại Điều 37, Thông tư 12. Trường hợp bên nhận bảo đảm nhận chính tài sản bảo đảm để thay thế cho việc thực hiện nghĩa vụ, bên đi vay có trách nhiệm thông báo cho ngân hàng cung ứng dịch vụ tài khoản thông tin về nghĩa vụ nợ đã được thanh toán bằng phương thức tương ứng.

Bên cạnh đó, bên đi vay nước ngoài cần lưu ý về sự thay đổi liên quan đến kỳ hạn báo cáo tình hình vay, trả nợ nước ngoài không được Chính phủ bảo lãnh, theo đó việc báo cáo sẽ phải thực hiện hàng tháng thay vì hàng quý như được quy định trước đây tại Thông tư 03/2016/TT-NHNN.

MỘT SỐ BÌNH LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ

Với Thông tư 12, kể từ ngày có hiệu lực, các doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp là bên đi vay nợ nước ngoài cần lưu ý các quy định liên quan tới việc bên đi vay bị chia, tách, hợp nhất hoặc sáp nhập trong bối cảnh nhiều doanh nghiệp nước ngoài do ảnh hưởng của suy thoái kinh tế có xu hướng tái cấu trúc. Những nội dung của Thông tư 12 liên quan đến việc xử lý tài sản bảo đảm liên quan đến khoản vay nước ngoài cũng cần được quan tâm để thực hiện tại ngân hàng thương mại phục vụ giao dịch bảo đảm, liên quan đến nghĩa vụ thông báo và chuẩn bị các chứng từ để ngân hàng phục vụ giao dịch bảo đảm cho phép thực hiện giao dịch chuyển tiền thực hiện nghĩa vụ bảo đảm cho khoản vay nước ngoài. Bên cạnh đó, việc cập nhật các quy định của Thông tư 12 về mặt thủ tục hành chính (đăng ký, đăng ký thay đổi khoản vay nước ngoài, báo cáo tình hình thực hiện khoản vay nước ngoài, sự thay đổi các biểu mẫu của hồ sơ) là cần thiết để tuân thủ các yêu cầu của NHNN.